

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
*Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
 адміністрування*
Кафедра менеджменту та адміністрування
СИЛАБУС
Управління соціальним та гуманітарним розвитком

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Руденко О.М.

(підпис) (прізвище та ініціали)

« 26 » серпня 2024 р.

Розробник (-и): Дітковська М.Ю., доцент, к.держ.упр., доцент
 (прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри *менеджменту та
 адміністрування*
 (назва кафедри)

Протокол від «26» серпня 2024 р. № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____ Лашук О.С.

 (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	<i>Вибіркова.</i>
Мова викладання	українська.
Рік навчання та семестр	2 рік 1 семестр, спеціальність 281 "Публічне управління та адміністрування", освітня програма «Публічне управління та адміністрування», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.
Викладач (-і)	Дітковська М.Ю., доцент, к.держ.упр.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/10/profil-vykladacha_ditkovska.pdf .
Контакти викладача	ditkovska@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Соціально-гуманітарна сфера суспільства - складна багатоаспектна система, що охоплює усі сторони життєдіяльності людини, сфера, умови якої покликані, з одного боку, формувати, а з другого - забезпечувати дедалі зростаючі потреби людини у саморозвитку та самореалізації. Актуальність завдань розвитку соціальної та гуманітарної сфер та необхідність удосконалення публічного управління ними зумовлюють необхідність всебічного розгляду сутності, змісту, проблем та перспектив українського суспільства у цьому контексті.

3. Мета та цілі курсу. формування у студентів навиків, необхідних для правильного орієнтування в соціальному і гуманітарному просторі; ознайомлення з соціальними процесами в умовах трансформації суспільства в Україні; основними напрямками соціальної і гуманітарної політики в державі; надання теоретичних та практичних знань щодо сутності, змісту публічного управління соціальним і гуманітарним розвитком, його суб'єктів і об'єктів, видів, форм і особливостей, функцій, методів, технологій.

4. Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни є розкриття:

- розкриття сутності управління соціальним та гуманітарним розвитком суспільства в сучасних трансформаційних умовах;
- ознайомлення з основними напрямками публічного управління соціальним та гуманітарним розвитком українського суспільства, здійснення соціальної та гуманітарної політики;
- засвоєння сутності соціального захисту й безпеки людини і суспільства;
- вивчення досвіду розвинутих країн світу щодо реалізації соціальної та гуманітарної політики, підвищення якості життя та розвитку людського, соціального капіталу;
- формування навичок управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства, оволодіння методами соціальної роботи в сучасних умовах.

Результати навчання. Здобувач вищої освіти після проходження курсу повинен:

знати:

- структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.
- стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.
- основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.
- особливості реалізації функцій, методів, механізмів та інструментів публічного антикризового управління в екологічній, соціально-економічній сферах.

вміти:

- використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства;
- відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.
- коригувати діяльність у випадку зміни вихідних умов.
- використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.
- застосовувати демократичні технології прийняття управлінських рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, суспільства та держави в кризових умовах для створення сприятливого середовища у суспільстві

5. Пререквізити. За структурно-логічною схемою підготовки фахівця у сфері публічного управління та адміністрування навчальна дисципліна пов'язана з такими дисциплінами циклу професійної підготовки, як «Інституційне забезпечення публічної влади», «Системний підхід в публічному управлінні». «Регіональна політика та місцеве самоврядування».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	0,8 кредитів, 12 занять, 24 годин
Практичні заняття	0.5 кредитів, 8 занять, 16 годин
Самостійна робота	3,7 кредити, 110 годин
Індивідуальне завдання – контрольна робота	

Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	5 кредитів, 150 годин
---	-----------------------

Форма проведення занять: лекції, лабораторні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів..

7. Тематика курсу..

8. Теми	Кількість годин , відведених на:			
	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовний модуль1. Теоретичні засади управління соціальним та гуманітарним розвитком				
Тема 1. Сутність, зміст та складові соціального розвитку	10	2	1	7
Тема 2. Об'єктивні та суб'єктивні чинники соціального і гуманітарного розвитку суспільства	10	2	1	7
Тема 3. Соціальна політика як чинник упорядкування процесів соціального розвитку	11	2	1	8
Тема 4. Суб'єкти, принципи, механізми й інструменти соціальної політики та її інституційне забезпечення	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1	43	8	5	30
Змістовний модуль2. Система державного управління соціальним та гуманітарним розвитком України				
Тема 5. Соціальна політика у сфері розвитку соціальних відносин	10	2	1	7
Тема 6. Державна політика у сфері праці	10	2	1	7
Тема 7. Ринок праці та зайнятість у соціально-економічній системі	11	2	1	8
Тема 8. Соціальний діалог у системі регулювання трудових відносин	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	43	8	5	30
Змістовний модуль 3. Управління соціальним захистом населення				
Тема 9. Державна політика у сфері соціального захисту	10	2	1	7
Тема 10. Соціальне страхування як механізм захисту від соціальних ризиків працездатного населення	10	2	1	7
Тема 11. Соціальна робота	12	2	2	8

Тема 12. Пенсійне забезпечення в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 3	44	8	6	30
Контрольна робота	20			20
Усього	150	24	16	110

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денна/Заочна
1	Складові соціального розвитку	7
2	Духовні детермінанти соціального розвитку	7
3	Основні напрями та пріоритети соціальної політики	8
4	Вплив економічних відносин на соціальний розвиток	8
5	Механізми та інструменти соціальної політики	7
6	Система інституційного забезпечення соціальної політики	7
7	Соціально-трудова відносина як об'єкт соціальної політики	8
8	Суспільно-політична дестабілізація, як соціальне явище	8
9	Людина як суб'єкт соціальної політики	7
10	Сфера праці як об'єкт соціальної політики	7
11	Ринок праці та зайнятість у соціально-економічній системі	8
12	Соціальний захист населення	8
	Контрольна робота	20
Разом		110

9. Система оцінювання та вимоги (Бажано з прив'язкою до мети курсу. Кожен результат навчання повинен оцінюватися окремо).

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та консультацій, рішення задач під час виконання самостійної та контрольної роботи. За темами „Суб'єкти, принципи, механізми й інструменти соціальної політики та її інституційне забезпечення” після завершення розгляду змістового модуля №1 та „Пенсійне забезпечення в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи” наприкінці семестру проводяться самостійні роботи. Контрольна робота проводиться за темою „Соціальне страхування як механізм захисту від соціальних ризиків працездатного населення” після завершення розгляду змістового модуля №2. Варіанти завдань до самостійних та контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну. Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок. Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді на теоретичне запитання та вирішення практичної задачі. Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного
--	--

	контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості. Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі. У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може скласти екзамен з трьома теоретичними питаннями. В цьому випадку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а в екзаменаційну відомість виставляється оцінка, отримана під час складання екзамену. Питання до екзамену знаходяться в пакеті документів на дисципліну.
Вимоги до контрольної роботи	Правильно виконана контрольна робота, з дотриманням усіх вимог до оформлення, вчасно та в повному обсязі, оцінюється в 15 балів. Якщо контрольна робота виконана вчасно, у повному обсязі, але з помилками, з порушеннями вимог до оформлення, то при оцінюванні контрольної роботи від максимальної оцінки (15 балів) знімається 1,0 бал за кожну помилку. При цьому контрольна робота повертається на доопрацювання, а оцінка, отримана під час першої перевірки контрольної роботи, є остаточною. Несвоєчасно виконана контрольна робота оцінюється в 0 балів
Практичні заняття	Оцінка 5 балів за практичну роботу виставляється здобувачам вищої освіти за умови виконання завдання та його усний захист виконаної практичної роботи при відповідності усім визначеним критеріям. Відсутність будь-якого компонента знижує оцінку
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувачі вищої освіти, які повністю закінчили всі види робіт, передбачених навчальним планом та набрали необхідну кількість балів (за системою розподілу балів для здобуття вищої освіти) допускаються до підсумкового контролю - екзамену

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади управління соціальним та гуманітарним розвитком		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовний модуль 2. Система державного управління соціальним та гуманітарним розвитком України		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовний модуль 3. Управління соціальним захистом населення		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Контрольна робота		0.....15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен/диференційований залік/залік)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

10. Політики курсу. «У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі лабораторної роботи оцінюється в 0,5 балу за кожну практичну роботу. Своєчасність здачі контрольної роботи оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасноздані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження,

тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, контрольних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

Базова література

1. Сушко А.І., Мамонтова Е.В., Краснопольська Т.М. Гуманітарна політика держави : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса, 2022. 48 с. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома та ін. ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.
2. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома та ін. ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.
3. Медяник В. А. Адміністративно-правове забезпечення державної соціальної політики в Україні: дис. д-ра юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 424 с.
4. Управління соціальним та гуманітарним розвитком: курс лекцій. / Укладачі: С.М. Домбровська, В.П. Садковий. Х. : НУЦЗУ, 2018. 189 с.
5. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-19. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
6. John Harris. Managing State Social Work: Front-Line Management and the Labour Process Perspective. 2020. 162 p.
7. Oliychenko I., Ditkovska M. Information Quality Research Within the Project “A State in a Smartphone”. Journal of Information Policy, Volume 12, 2022, pp. 1-36. <https://doi.org/10.5325/jinfopoli.12.2022.0001>

Додаткова література

1. Соціальна і гуманітарна політика : підручник. Авт. кол. : В.П. Трощинський, В.А. Скуратівський, М.В. Кравченко та ін.; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського. Київ: НАДУ, 2016. 792 с.
2. Базиляк Н.О. Досвід Європейського Союзу з формування та реалізації державної гуманітарної політики щодо забезпечення соціальних прав громадян на здобуття освіти. Публічне управління і адміністрування в Україні. Вип. 27. 2022. С. 7-10.
3. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. №2862-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>.
4. Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга): аналітична доповідь / за заг. ред. Ю.Б. Каплан, Ю.А. Тищенко. Київ: НІСД, 2020. 126 с.
5. Євдокимова І.А. Соціальна політика : навчальний посібник. Харків : Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2015. 184 с.
6. Стан та перспективи впровадження реформ у соціогуманітарній сфері // Інституціоналізація публічного управління в Україні: наук.- анал. доп. / за заг. ред. М.М.Білінської, О.М.Петроє. Київ : НАДУ, 2019. С. 129-133.
7. Соціогуманітарні чинники інтеграції та консолідації українського суспільства : Аналіт. доп. / авт. кол. : Трощинський В.П., Скуратівський В.А., Петроє О.М. та ін. Київ : НАДУ, 2018. 160 с.

Інтернет-джерела

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
4. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Чернігівська обласна військова адміністрація. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?tp=main>
6. Чернігівська обласна рада URL: <https://chor.gov.ua/>